

# Odklad školní docházky jako věc zájmu dítěte, nikoli součást sporu mezi rodiči

Přijímací řízení do prvních tříd základních škol se uzavírá vždy na konci měsíce května. Jarní období je pro pracovníky škol a školských zařízení spojeno s posuzováním školní zralosti a vydávání doporučení, nebo rozhodnutí o odkladu školní docházky. Odklad školní docházky o jeden rok je českou záležitostí a v zahraničí těžko najdeme jeho obdobu. Rovněž věk stanovený legislativně, kdy je dítě školou povinné, je u nás stanoven od mnoha dalších zemí odlišně. Ve většině zemích chodí do školy děti, které v tom kalendářním roce dosáhnou věku 6 let. V České republice je dítě školou povinné, pokud v daném roce dovrší 6 let před 31. srpnem daného roku. Takové dítě musí rodiče dítě na jaře přivést k zápisu a v září do školy, nebo mu musí vyřídit žádost o odklad školní docházky.

Smyslem odkladu školní docházky je dopřát dítěti další rok, aby mohlo začít svou školní dráhu co nejlépe vyzrálé a bylo na ní co možná nejvíce úspěšné. Dítěti, které zatím na školu připravené není, hrozí, že se bude již na začátku potýkat s osvojováním si čtení a psaní, nebude schopno vstřebávat informace, protože nebude mít ještě dostatečnou kapacitu pozornosti, nebo bude emočně a sociálně nezralé a než se přizpůsobí prostředí školy. Na problémy na začátku školy se budou nabalovat další a dítě bude pořád ve škole něco dohánět.

Odklad školní docházky má poskytnout dítěti čas, aby dosáhlo té vývojové úrovně, která je žádoucí pro zvládnutí adaptace na školní prostředí a nároků učiva. Vývojová úroveň má být odborně diagnosticky posouzena psychologem, nebo speciálním pedagogem. Je třeba si uvědomit, že dítě s odkladem nastoupí do školy později než většina jeho vrstevníků, ve třídním kolektivu bude patřit k těm nejmladším a vycházet ze školy bude o rok starší než jeho spolužáci. Je proto třeba pečlivě zvážit, zda bude odklad školní docházky opravdu prospěšný a dítě v jeho vývoji spíše nezbrzdí.

Udává se, že v České republice dostává každoročně odklad školní docházky 20-23 % z populace předškolních dětí. Toto číslo je poměrně vysoké a vedou se debaty, zda není tohoto opatření nadužíváno. Mnohdy si rodiče odklad školní docházky prosadí z jiných důvodů, než jsou vývojové potřeby dítěte. Jedná se např. o řešení rodinné situace, zvládnutí školních nároků se starším dítětem a odložení školy u mladšího, ponechání si roku na společné rodinné cestování. Často bohužel otázka odkladu školní docházky vstupuje do konfliktu mezi rozvedenými rodiči, kdy jeden z rodičů sleduje odložením školní docházky nějaký svůj cíl ve sporu s druhým rodičem, např. protahování rozhodnutí o tom, komu bude dítě svěřeno do péče apod.

Zahájení školní docházky by však mělo být považováno výlučně za záležitost dítěte. To, jak a v jaké věku a na jaké míře připravenosti na školu dítě do školy nastoupí, ovlivní jeho další vývoj nejen po stránce vzdělávání, ale i sociální, emoční a osobnostní. Vstupem do školy dítě získává roli školáka, která bude definovat jeho další roky. Nejen, že se bude vzdělávat, ale ve škole bude také trávit podstatnou část svého času a tu bude zažívat vztahy se svými spolužáky, ostatními dětmi a učiteli. Toto vše ovlivní jeho motivaci ke vzdělávání, jeho schopnost rozhodovat o sobě, zejména při výběru střední školy, ale i jeho zařazení do širší společnosti. Kromě poznatků a vědomostí se bude učit i sociálním zkušenostem. Velmi proto záleží, zda dítěti dáváme čas, aby dozrálo a bylo adaptace schopnějším, odolnějším a připravenějším k výuce, nebo zda ho obereme o čas strávený s dětmi jemu věkově bližšími. Co je tedy vlastně potřeba posoudit?

Ve většině případů se odklad školní docházky chápe jako předcházení rozvinutí specifických poruch učení. Dítě se v prvních dvou letech školy věnuje především osvojení si dovednosti čtení a psaní. K tomu, aby bylo dítě připravené se učit, je potřeba, aby byly na dostatečné věkové úrovni vyvrálé funkce vnímání, grafomotorika a aby bylo schopno koncentrace pozornosti. Co se týče vnímání, posuzuje se úroveň sluchového a zrakového vnímání, což jsou dvě zásadní funkce nutné pro schopnost naučit se správně číst a psát. Budoucí prvňák by měl umět bezpečně rozpoznat první hlásku slova, ideálně i tu poslední. Měl by dokázat sluchově rozlišit stejné a jiné podobně znějící slabiky. Zrakové vnímání má být tak vyvrálé, aby dítě dokázalo rozlišit odlišnosti jednotlivých tvarů a dokázalo poznat zrcadlově obrácené tvary. Toto vše potřebuje k tomu, aby si při výuce čtení a psaní dokázalo vštípit a zafixovat a rozeznávat jednotlivé tvary písmen. Rozvinuté sluchové vnímání mu umožní psát bez chyb hlásky, která mu jsou diktována a později bude umět správně psát slova s užitím správných hlásek, hlásek ve správném pořadí, nebude hlásky vynechávat. Rozvinuté sluchové vnímání je důležité také pro rozlišení délky samohlásek a jejich správné označení ve slovech při psaní. Grafomotorické schopnosti jako je uvolnění ruky při psaní, správný úchop, vedení čáry, schopnost napodobení tvarů jsou rovněž nezbytné pro správné psaní. Koordinace příslušného mozkového centra s činností ruky ovlivňuje plynulost a návaznost tahů, psaní bez zárazů a psaní správných tvarů. Pokud tato schopnost zadržává, píše dítě slova špatně čitelná, ale pravopisně i zkomolená a fixuje si tak chyby při psaní. Účelem posuzování úrovně zrakového a sluchového vnímání a grafomotorických dovedností je právě to, aby se dítě již od počátku učilo číst a psát s plynulostí a přesností. Nezralost v těchto složkách totiž může s největší pravděpodobností znamenat riziko vzniku specifických poruch učení týkající se čtení a psaní. Rok odložení školní docházky má dítěti pomoci v tom, aby tyto funkce centrálního nervového systému dozrálo a během výuky se dítě nepotýkalo s problémy se čtením a psaním, na které by se nabalovaly další obtíže.

Kromě připravenosti na výuku čtení a psaní se posuzují také osobnostní roviny dítěte. Jednou z nich je pracovní vyvrálost. Jedná se o pracovní návyky, které by mělo mít dítě již vytvořené. Pro pracovní připravenost je důležitá schopnost soustředit se a koncentrovat svou pozornost. Dítě se již dokáže soustředit na kratší samostatný úkol a nenechat se rozptylovat dalšími vnějšími vlivy. Mělo by umět již používat svou vůli k tomu, aby bylo schopno dovést úkol do konce a bylo motivováno dosažením úspěchu ve své činnosti při plnění úkolu, aby bylo schopno vynaložit určitou míru psychického úsilí pro získání nových informací a naučení se nových dovedností.

Další osobnostní složkou je emoční a sociální vyvrálost. Předškolák by už měl být schopen emočně zvládnout delší odloučení od rodičů. Dokáže zvládnout svoje neúspěchy. Chápe autoritu dospělých osob. Orientuje se v základních společenských pravidlech. Dokáže se projevit. Toto vše mu pomáhá v tom, aby se přizpůbil prostředí školy, což je pro něj naprosto nová instituce poměrně odlišná od mateřské školky. Klade na něj vyšší nároky pracovní i nároky z hlediska jeho socializace do nového prostředí. Jestliže dítě bude po emoční stránce rozhozené, nebo se nebude umět přizpůsobit pravidlům a normám očekávaného chování, bude to mít negativní vliv i na jeho školní prospěch. Pro vynaložení zvládnutí nároků prostředí mu nebude zbývat dostatečně mnoho kapacity pro vstřebávání učiva a mnoho informací mu bude unikat.

Odklad školní docházky je tedy opatření, které má pomoci dítěti k tomu, aby nastoupilo do školy lépe připravené. V případě, že dítě již zralé a připravené je, nemělo by se přistupovat k odložení docházky. Je to zbytečný zásah do života dítěte, který nepřináší žádná další pozitiva. To, že naše legislativa takové opatření umožňuje, neznamená, že by ho rodiče měli prosazovat pro svoje vlastní potřeby, nebo jej využívat ve sporu s druhým rodičem. V době zápisů do první třídy přibývá mediátorských kauz, kdy rodiče řeší nástup do školy, nebo odložení školní docházky s pomocí mediátora. Opakovaně se stává, že do pedagogicko-psychologické poradny přivede jeden rodič dítě k vyšetření školní zralosti a po vydání doporučení k odkladu se ozve druhý rodič, který s tímto nesouhlasí. Nezřídká se stává, že o zahájení školní docházky rozhoduje soud. Bohužel, většinou je

v těchto případech sledován zájem rodičů, nikoliv vývojová úroveň dítěte a jeho potřeby. Pokud je dítě školně zralé, nemělo by se mu bránit v tom, aby jeho vývoj mohl dále postupovat. Naopak, je velmi žádoucí, aby dítěti, které žije v takovýchto rodinných podmínkách, bylo umožněno, aby alespoň v jiné životní oblasti jeho vývoj postupoval přiměřeně a optimálně.

Mediálně je znám případ šestileté dívky svěřené rodičům do střídavé péče[1]. Před nástupem do školy, začali rodiče usilovat o svěřeni do výlučné péče. Se střídavou péčí by totiž souviselo i střídání škol ve dvou různých městech. Vzhledem k táhnoucímu se sporu začala matka usilovat o dodatečný odklad školní docházky (tedy již po nástupu do první třídy). Nutný souhlas otce s dodatečným odkladem školní docházky nahradil krajský soud předběžným opatřením. Proti předběžnému opatření nahrazujícímu souhlas otce s dodatečným odkladem školní docházky byla podána prostřednictvím kolizního opatrovníka stížnost k Ústavnímu soudu. Ústavní soud dospěl k závěru, že dívce bylo mj. upřeno právo na vzdělání. Krajský soud svým rozhodnutím neochránil soukromí nezletilé. V textu tiskové mluvčí Ústavního soudu stojí: „Ústavní soud uzavírá, že ve svém nálezu sleduje nejlepší zájem dítěte, kterým je zajištění stálého prostředí, v němž by mohla nezletilá rozvíjet své vztahy v rodině, se spolužáky a vzdělávat se, což jí lépe pomůže udržet si odstup od probíhajícího konfliktu rodičů, kteří především sledují své vlastní zájmy, a dopady svého jednání na nezletilou si v lepším případě neuvědomují“.

Opatření odkladu školní docházky, které umožňuje česká legislativa a které je po odborné stránce ošetřeno pedagogicko-psychologickým poradenstvím, je nástroj, který mnoha dětem napomáhá k úspěšnějšímu zvládnutí školních nároků. Jeho nadužívání a udělování dětem, které jsou ve svých 6 letech na školu připravené, je nejen zbytečné a pro dítě nepřínosné, ale i nepříznivé. Odklad školní docházky by se proto vůbec neměl stávat součástí sporu rodičů v péči o dítě, neboť za těchto okolností postrádá svůj význam, který spočívá ve sledování zájmu dítěte.

**Mgr. Magdalena Steinerová**



WOMEN FOR WOMEN  
CHARITATIVNÍ PROJEKT IVANY A PAVLA TYKAČOVÝCH

[WOMEN FOR WOMEN, o.p.s.](#)

Vlastislavova 152/4  
140 00 Praha 4, Nusle

Tel.: +420 **222 269 841**

e-mail: [jana.skopova@w4w.cz](mailto:jana.skopova@w4w.cz)

---

[1] Viz k dispozici >>> [zde](#).

## Další články:

- [Prémiový rezidenční komplex Bakers Court přináší na realitní trh komfortní bydlení s 5\\* službami](#)
- [Festival jako prestižní teambuilding](#)
- [Spojení Generali České a Právní ochrany D.A.S. přináší první výhodu: navýšení pojistného limitu na 5 milionů](#)
- [Kultura jako prestižní benefit: Proč by právní firmy měly sázet na „inteligentní zážitky“? Rozhovor s JUDr. Martinou Jankovskou](#)
- [Wolters Kluwer uvádí na český trh AI právní pracovní prostor Libra s integrovaným obsahem ASPI](#)
- [Jak ušetřit na energiích, aniž byste porušili zákon](#)
- [SLUTO DAŇOVÁ & ÚČETNÍ firma roku 2025: Kdo se letos zařadil mezi špičky oboru?](#)
- [Novela stavebního zákona, transparentní odměňování a AI v právní praxi: zveme na odborné konference Wolters Kluwer](#)
- [Zásady a principy soukromého práva jako základ moderní právní praxe. Proč má studium LLM smysl nejen pro právníky](#)
- [Kmenové listy v s.r.o. – právní rámec, převod a praktické dopady](#)
- [Executive LLM: Prestižní milník pro právní profesionály. Business Institut otevírá jarní cyklus již 1. března](#)